Eiropas Parlaments
2024-2029

Ārlietu komiteja

2025/2164(INI)

10.09.2025

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par kopējās ārpolitikas un drošības politikas īstenošanu: 2025. gada ziņojumu (2025/2164(INI))

Ārlietu komiteja

Referents: David McAllister

SATURA RĀDĪTĀJS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS 3

PASKAIDROJUMS 8

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par kopējās ārpolitikas un drošības politikas īstenošanu: 2025. gada ziņojumu

(2025/2164(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību (LES), jo īpaši tā 14., 16., 21., 24., 36. un 41. pantu,

– ņemot vērā Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos 2025. gada 25. jūnija ziņojumu "Kopējās ārpolitikas un drošības politikas ziņojums — mūsu prioritātes 2024. gadā",

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Ārlietu komitejas ziņojumu (A10-0000/2025),

A. tā kā ES kopējās ārpolitikas un drošības politikas (KĀDP) pamatmērķi ietver miera saglabāšanu, starptautiskās drošības stiprināšanu un starptautiskās sadarbības veicināšanu, kā arī demokrātijas, tiesiskuma un cilvēktiesību ievērošanas veicināšanu;

B. tā kā atsevišķas vēsturiskās un jaunajās lielvaras demonstrē sarežģītu rīcību no ciešas sadarbības līdz konfrontācijai nozarēs; tā kā pašreizējā ģeopolitiskajā situācijā ES dažos gadījumos ir maz citu iespēju kā izvēlēties uz darījumiem balstītus nolīgumus,

.

1. piekrīt bažām, kas paustas Komisijas priekšsēdētājas vietnieces / Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos (PV/AP) ziņojumā, un pauž satraukumu par ģeopolitisko pārmaiņu straujo tempu, ko izraisa autoritāro spēku pārliecinošais militārais, politiskais un ekonomiskais spiediens; ar bažām norāda, ka starptautiskā sistēma ir daudz polarizētāka un mazāk daudzpusēja, konkurence aizstāj sadarbību un tirdzniecību un investīciju, informācijas un migrācijas plūsmas arvien vairāk tiek izmantotas kā ierocis; brīdina, ka šāda sadrumstalotība apdraud mūsu stratēģiskās intereses, drošību, labklājību un vienotību un ka ir jāmobilizē mūsu reģionālās un globālās partnerības un alianses;

2. tāpēc aicina PV/AP izstrādāt uz nākotni vērstu KĀDP, lai sasniegtu tālākajos punktos izklāstītos mērķus;

Uz noteikumiem balstītas starptautiskās kārtības veidošana, ko aizstāvam

3. atgādina, ka uz noteikumiem balstīta starptautiskā kārtība aizsargā valstu suverenitāti un integritāti, padara iespējamu strīdu izšķiršanu mierīgā ceļā un nodrošina, ka vara ir pakļauta likumam, ne spēkam; pauž satraukumu par to, ka uz noteikumiem balstīta starptautiskā kārtība ir pakļauta nepieredzētam spiedienam, ko rada iekšējā erozija un ārējs uzbrukums; brīdina, ka šīs kārtības iznīcināšana izraisīs nestabilitāti un konfliktus visā pasaulē, tādējādi vājinot mūsu drošību un labklājību;

4. uzsver, ka Krievijas nelikumīgais un nepamatotais agresijas karš pret Ukrainu ir vēl nepieredzēts uzbrukums Eiropas miera kārtībai, kāds nav bijis kopš Otrā pasaules kara; atgādina, ka Krievijas agresijai ir jāizgāžas un tam jākalpo par signālu, ka spēks neņems virsroku pār likumu, kā arī jāattur citi no mēģinājumiem apstrīdēt robežas ar militāriem līdzekļiem; tādēļ pieprasa tūlītēju un beznosacījumu pamieru, Krievijas atkāpšanos no Ukrainas un visu Krievijas nelikumīgi nolaupīto bērnu atgriešanu;

5. uzsver, ka jebkādā miera nolīgumā ir jāiekļauj stingras drošības garantijas Ukrainai par to ir jāvienojas tās ievēlētajai vadībai un tam ir jāsaņem tautas atbalsts; brīdina uzmanīties no Krievijas liekulīgajiem priekšlikumiem, kuru mērķis ir pagarināt karu, un brīdina, ka jebkāds noregulējums, kas būtu Krievijas uzspiests vai dotu tai labumu no tās agresijas, nopietni apdraudētu Eiropas drošību;

6. mudina Komisiju aktīvi atbalstīt starptautiskos tiesiskuma mehānismus un nodrošināt saukšanu pie atbildības par kara noziegumiem un agresijas noziegumiem; mudina Komisiju ierosināt tiesību aktus, kas Ukrainas atjaunošanai izmantotu iesaldētos Krievijas ārvalstu aktīvus;

7. uzsver, ka Krievijas agresija destabilizē ES austrumu kaimiņreģionu un ietekme sasniedz arī Rietumbalkānus;

8. atkārtoti norāda, ka ES un visām tās dalībvalstīm ir jārāda piemērs suverenitātes un starptautisko tiesību ievērošanā; uzsver, ka tās uzticamība un spēja aizsargāt iedzīvotājus un vitāli svarīgās intereses ir atkarīga no tās apņemšanās ievērot savus pamatprincipus, piemēram, demokrātiju, tiesiskumu un cilvēka cieņu;

9. pauž dziļas bažas par to, ka saistībā ar ieilgušajiem konfliktiem Tuvajos Austrumos netiek ievērotas humanitārās normas un nodrošināta civiliedzīvotāju aizsardzība saskaņā ar starptautiskajām tiesībām; atkārtoti apstiprina ES apņemšanos nodrošināt Izraēlas valsts pastāvēšanu un drošību un uzsver tās tiesības aizstāvēties, taču pilnībā ievērojot starptautiskās tiesības; mudina turpināt uzticamu politisko procesu, kura mērķis ir panākt divu valstu risinājumu, pamatojoties uz 1967. gada robežām un Jeruzalemi kā kopīgu galvaspilsētu;

10. apstiprina daudzpusējo organizāciju un reģionālo forumu būtisko nozīmi, jo tie ir neaizstājamas konfliktu risināšanas un globālās pārvaldības platformas; brīdina, ka minilaterāli formāti var arvien vairāk sadrumstalot globālās normas, un prasa, lai ES ciešā sadarbībā ar līdzīgi domājošiem partneriem līdzsvarotu plašu un iekļaujošu multilaterālisma koncepciju; aicina Komisiju un PV/AP uzņemties vadošo lomu daudzpusējās iniciatīvās, kas stingri balstītas uz globāliem noteikumiem, lai nodrošinātu Eiropas drošību un labklājību;

11. aicina PV/AP ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm izplatīt efektīvu un stabilu demokrātisku vēstījumu, lai pretotos autokrātiju spiedienam; mudina atvēlēt vairāk līdzekļu stratēģiskajai komunikācijai un cīņai pret ārvalstu iejaukšanos un manipulācijām ar informāciju;

12. mudina katru gadu stratēģiski caurlūkot uz noteikumiem balstītas starptautiskās kārtības apdraudējumu, ko koordinētu Eiropas Ārējās darbības dienests (EĀDD) un kam sekotu aktīvi pasākumi, lai nepieļautu daudzpusēju normu tālāku vājināšanos;

Sadarbības veicināšana, pamatojoties uz mūsu kopīgajām interesēm

13. atkārtoti apstiprina, ka ES ārējā darbībā ir vajadzīga uzticama, uz vērtībām balstīta iesaiste; tomēr uzstāj, ka nepietiek ar paļaušanos tikai uz normatīvo varu; mudina apņēmīgāk īstenot ES stratēģiskos mērķus, vienlaikus izmantojot partnerības un alianses, kuru pamatā ir kopīgas intereses;

14. mudina PV/AP meklēt pielāgotu politiku, kas atbilst dalībvalstu un partnervalstu vēlmēm, un ātri īstenot politiskas vienošanās, tādējādi izveidojot ES par uzticamu stratēģisko enkuru;

15. uzsver, ka stabila transatlantiskā partnerība ar Amerikas Savienotajām Valstīm un Kanādu NATO ietvaros joprojām ir neaizstājama un veido mūsu Eiropas drošības arhitektūras pamatu; atgādina, ka, lai ES būtu spēcīga transatlantiskā partnere, tai jākļūst spēcīgākai un spējīgākai, jo īpaši attiecībā uz savu aizsardzību un drošību; atzīst, ka Amerikas Savienotās Valstis tagad izmanto vairāk darījumu pieeju attiecībā uz multilaterālismu un Eiropas drošību; šajā sakarā uzsver, ka ES un tās dalībvalstīm ir steidzami jāsasniedz stratēģiskā autonomija un jāiegulda uzticamās un pietiekamās aizsardzības spējās; atzinīgi vērtē padziļināto sadarbību ar Kanādu un citiem līdzīgi domājošiem partneriem, sargājot kopīgās demokrātiskās vērtības un globālo stabilitāti;

16. uzteic spēcīgo un konstruktīvo partnerību ar Apvienoto Karalisti; atzinīgi vērtē Apvienotās Karalistes un ES vadītāju 2025. gada 19. maija kopīgo paziņojumu pēc Apvienotās Karalistes un ES samita 2025. gadā, kurā izklāstīts strukturētais dialogs par ārpolitiku un drošības politiku; aicina to strauji īstenot;

17. atzinīgi vērtē ciešās attiecības ar Rietumeiropas valstīm, kas nav ES dalībvalstis, un to ciešo sadarbību ES ārējās darbības jomā;

18. uzsver Rietumbalkānu stratēģisko nozīmi un atbalsta uzticamu politisko un drošības sadarbību uz ceļā uz integrāciju ES, kas būs atkarīga no sasniegtā; uzsver, ka Rietumbalkānu, Ukrainas un Moldovas nākotne ir ES;

19. uzsver, ka Turcijas kā NATO dalībvalsts stratēģiskā loma un tās sadarbība ar ES ir būtiska Eiropas stabilitātei un drošībai; pauž nopietnas bažas par demokrātijas regresu Turcijā; mudina nekavējoties atbrīvot opozīcijas līderi Ekrem İmamoğlu;

20. uzsver Dienvidkaukāza reģiona stratēģisko nozīmi; nosoda Gruzijas valdības autoritārās tendences; aicina Gruziju atgriezties pie tuvināšanās ES; atbalsta 2025. gada augusta miera līgumu starp Armēniju un Azerbaidžānu;

21. uzsver, ka steidzami jāpalielina ES politiskā un ekonomiskā klātbūtne Vidusāzijā;

22. uzsver, ka ir jāstiprina un jāpadziļina ES sadarbība ar Persijas līča valstīm migrācijas, digitālās pārveides, drošības un zaļās pārkārtošanās jomā;

23. atkārtoti norāda, ka Eiropai ir vitāli svarīgi, lai Klusā okeāna reģions ir mierīgs un stabils un lai tur valda noteikumi; mudina veidot ciešākas KĀDP saites ar līdzīgi domājošiem partneriem, jo īpaši Austrāliju, Jaunzēlandi, Dienvidkoreju un Japānu;

24. uzskata, ka Ķīnas militarizācijas paātrināšanās, kā arī tās militārās un politiskās partnerības ar Krieviju un Ziemeļkoreju ir viens no galvenajiem 21. gadsimta

ģeopolitiskajiem izaicinājumiem; uzsver, ka ES ir jāpieņem daudzdimensionāla stratēģija, kas apvieno principiālu diplomātiju, kuras mērķis ir starptautisko tiesību ievērošana, ar ekonomiskām darbībām, kas aizsargā mūsu intereses;

25. norāda, ka ģeopolitiskās problēmas stiprina ES un Indijas kopīgās intereses; atbalsta ES un Indijas samitu, kuras mērķis ir uzsākt jaunu stratēģisko programmu;

26. mudina PV/AP un dalībvalstis koncentrēties uz ciešāku divpusēju partnerību veidošanu ar līdzīgi domājošām Āfrikas valstīm, pamatojoties uz principu „vairāk par vairāk", vienlaikus ievērojot cilvēktiesību un demokrātijas universālās vērtības; pauž nožēlu par demokrātijas regresu vairākās Āfrikas valstīs;

27. uzsver nepieciešamību padziļināt ES sadarbību ar līdzīgi domājošām Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstīm;

28. uzsver Arktikas pieaugošo ģeostratēģisko nozīmi un atkārtoti norāda, ka ir vajadzīga saskaņota un atjaunināta ES Arktikas politika;

29. aicina Komisiju un EĀDD pastiprināt strukturētu sadarbību ar reģionālajām organizācijām, tostarp Dienvidaustrumāzijas valstu asociāciju, Āfrikas Savienību, Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu kopienu un Persijas līča Sadarbības padomi, lai izveidotu iekļaujošas reģionālās drošības struktūras un koordinētu daudzpusējus politikas risinājumus;

Neapspriežamu līniju novilkšana, kuras mēs uzskatām par neaizskaramām

30. atkārtoti norāda, ka ES ārējā darbība ir nesaraujami saistīta ar LES 2. pantā, 3. panta 5. punktā un 21. pantā noteiktajām vērtībām un principiem;

31. atgādina, ka ES uzticamība ir atkarīga no tās spējas rīkoties izlēmīgi, aizsargājot savus pilsoņus un intereses; uzsver, ka būtu konsekventi jāstāsta par slieksni, kura pārkāpšanai seko izlēmīga rīcība un kuras daļa ir nepārprotama reakcija uz smagiem cilvēktiesību pārkāpumiem; atbalsta Magņitska aktam līdzīgu ES sankciju režīma paplašināšanu, attiecinot to uz cilvēktiesību pārkāpumiem, lai aptvertu sistēmiskas represijas un korupciju;

32. mudina padziļināt koordināciju ar G7 un citiem demokrātiskajiem partneriem, lai saskaņotu reakciju uz globālo normu pārkāpumiem;

33. mudina pievērst lielāku uzmanību reliģisko minoritāšu, kā arī kristiešu, vajāšanai; prasa reliģijas brīvības aizsardzību integrēt ES ārējā darbībā;

34. aicina EĀDD un Komisiju izstrādāt kritērijus ES sankciju ietekmes novērtēšanai un par šo jautājumu regulāri informēt Eiropas Parlamentu;

Mūsu īstenotās ES ārējās darbības ietekmes palielināšana

35. pauž nožēlu par to, ka ES pamanāmība un politiskā ietekme pasaulē bieži vien nerezultējas finansiālā un diplomātiskā ietekmē;

36. aicina PV/AP ierosināt saskaņotu un stratēģisku komunikācijas stratēģiju, kas uzsvērtu ES ārējās darbības ieguvumus un kura būtu ES mērķu pamatā; mudina EĀDD stiprināt ES politisko klātbūtni mūsu partnervalstīs un padarīt mūsu ārējo darbību pieejamāku

auditorijai šajās valstīs;

37. aicina uzlabot konverģenci starp ES un dalībvalstu diplomātiskajiem dienestiem, lai uzlabotu sinerģiju starp valstu zīmolu veidošanu un ES vēstījumu, izmantojot Eiropas komandas pieeju;

38. uzsver, ka budžeta ierobežojumi ir būtisks šķērslis ES ārējās darbības pamanāmības un ietekmes palielināšanai; aicina Komisiju un EĀDD noteikt prioritātes, lai apzinātu, kur ES ārējā darbība var nodrošināt vislielāko politisko un stratēģisko atdevi;

39. uzsver iniciatīvas "Global Gateway" stratēģisko potenciālu palielināt ES klātbūtni un pamanāmību pasaulē; atzinīgi vērtē to, ka Komisija ir piešķīrusi prioritāti šīs iniciatīvas projektu īstenošanai;

40. atgādina, ka Eiropas Parlamentam ir īpaša loma ES ārējās darbības pamanāmības un ietekmes vairošanā, kas papildina ES un dalībvalstu diplomātisko dienestu centienus;

41. atgādina, ka Eiropas Parlamenta budžeta funkcijas izpilde ir nesaraujami saistīta ar tā demokrātijas uzrauga un padomdevēja funkciju;

42. uzskata, ka ir vajadzīga stingrāka parlamentārā uzraudzība pār ES ārējo darbību, tostarp regulāra piekļuve konfidenciālai informācijai un strukturētiem dialogiem;

43. uzsver, ka katram iepriekš minētajam jautājumam ir nepieciešama pienācīga PV/AP atbilde;

°

° °

44. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Eiropadomei, Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniecei / Savienības Augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos un dalībvalstu valdībām un parlamentiem.

PASKAIDROJUMS

Katru gadu Ārlietu komiteja izstrādā rezolūciju par kopējās ārpolitikas un drošības politikas (KĀDP) īstenošanu, reaģējot uz Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos ziņojumu Eiropas Parlamentam par kopējo ārpolitiku un drošības politiku. Šajā rezolūcijā tiek izvērtēts KĀDP progress un problēmas, un tā ir būtiska daļa no Eiropas Parlamenta ieguldījuma ES ārējās darbības veidošanā. Tas ir īpaši svarīgi, ņemot vērā pastiprinātās kontroles pilnvaras, kas Eiropas Parlamentam piešķirtas ar Lisabonas līgumu.

Šajā ziņojumā ir izvērstas galvenās stratēģiskās prioritātes, kas nosaka KĀDP tālāko virzību, sniedzot skaidras norādes ES izpildvarai. Tajā uzsver uz nākotni vērstu nostāju, izmantojot vairākus pamatprincipus, z kuriem Parlaments uzstāj, lai tie būtu KĀDP pamatā:

a. uz noteikumiem balstītas starptautiskās kārtības veidošana, ko aizstāvam;

b. sadarbības veicināšana, pamatojoties uz mūsu kopīgajām interesēm;

c. neapspriežamu līniju novilkšana, kuras mēs uzskatām par neaizskaramām;

d. mūsu īstenotās ES ārējās darbības ietekmes palielināšana.

Ziņojumā ir sīki izklāstīta katra no šīm prioritātēm.